

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Önkön, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tőmesterek Szövetsége és a Timisoara
Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete
hivatalos lapja. Együtt a Timisoara
„Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-
gal.

„Tiszteld a tisztas
ipart!”

Căile ferate contra automobilului

de IULIU REINHART

În țările streine pretutindeni putem ob-
serva lupta dusă de către căile ferate pentru
recucerirea transportului de mărfuri, călători
și bagaje, care cu totul că a fost odinioară
un semimonopol, a fost acaparată în destul
de însemnată parte de automobilele mai sprin-
tene și mai acomodabile.

La noi unde exproprierea unui drept
câștigat nu este oprită de vre-o prea mare
conștiințiozitate, mai ales când este vorba că
violetă interesele monopolistice ale statului
și unde amestecul statului în treburile parti-
culare se întâmplă zilnic, s'a rezolvat într'un
mod foarte simplu.

Monitorul Oficial apărut la 27 August
publică convențiunea încheiată între Ministe-
rul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor și
consiliul de administrație al Regei autonome
CFR și care intră în vigoare dela 17 August
1934, conform căreia Ministerul concesionea-
ză Regiei Autonome CFR dreptul exclusiv de
exploatare a monopolului de cărașie pub-
lică de mărfuri, călători și bagaje pe drumu-
rile prevăzute în tabloul anexat convențiunei,
Ministerul rezervându-și dreptul de a acorda
autorizațiuni provizorii pentru traseele pe
care Regia autonomă CFR nu a început încă
exploatarea.

Regia autonomă CFR este obligată a res-
pecta toate contractele de concesiune înche-
iate până la data intrării în vigoare a con-
vențiunei, până la expirarea sau rezilierea
acelor contracte. Pentru comunele nedeservite
de cărașie publică de mărfuri și călători și
nesituate pe traseele concesionate Regiei Au-
tonome și pe porțiuni cari nu vor putea fi
mai mari de 30 de km. Ministerul poate acor-
da autorizațiuni provizorii însă nu vor putea
face legătură directă sau indirectă între
două localități deservite de CFR prin trenuri
automotoare sau autobuze.

În cazul că Regia Autonomă CFR în timp
de doi ani nu începe serviciul regulat de că-
rașie publică de călători sau mărfuri pe un
traseu concesionat, sau suspendă pe un timp
de doi ani consecutivi un serviciu deja inițiat,
ea va pierde dreptul de folosință asupra
acelei porțiuni de traseu. Prin serviciul regulat
se înțelege un serviciu efectuat cel puțin odată
pe săptămână cu itinerarii prealabil stabilite
și cu prețuri de transport fixate.

Regia autonomă CFR plătește pentru
aceste drepturi 10 bani pentru fiecare loc
de călători și km. și 75 bani pentru fiecare
tonă și km. de mărfuri. Minimumul anual
stabilit însă va fi de 1500 lei pentru fiecare
km. în parte stabilit după traseele specificate
în tabloul anexat convențiunei. Obligațiunea
de plată pentru traseele concesionate începe
la data expirării sau rezilierii contractelor în
vigoare, iar după traseele pentru cari până
la încheierea convențiunei nu s'au eliberat
nici un fel de autorizațiuni de circulație, ob-
ligațiunea de plată începe la intrarea în vi-
goare a convențiunei.

Regia autonomă CFR va avansa în con-
tul sumelor prevăzute mai sus în cursul pri-
mului an de exploatare suma de lei
350.000.000. Amortizarea acestei sume se va

(Continuare la pag. 6.)

No csak konkurráljunk,
hanem kalkuláljunk is.

A női fodrászat és a kalkuláció

Hiába hordanak rövid hajat a hölgyek és hiába találják fel a női fodrászat egész sereg
ujtítását, gépjét és segédeszközét, ha a szakma önálló mesterei önmaguk tönkretételét
ambicionálják... — Miért keres ma sok női fodrászmester kevesebbet, mint egy jobb
segéd?

Hogyan csuszott le a női fodrászat három békekoronáról nyolc mai lejre?

Irta: SZÉKELY BÉLA

1918-at irtunk, amikor megnyílt Aradon az
első női fodrász-szalón. A helyzet akkor könnyű
volt. A női fodrász munkáját nemcsak megbecsül-
ték, hanem meg is fizették. A női fodrász-ipar
abban az időben egyik legjobban menő iparág volt,
kevés volt a női fodrász és felejtethetetlenül jók
voltak a viszonyok. Akkoriban sokat tanult, uta-
zott, látott minden női fodrász. Ezeknek a foko-
zott igényeknek megfelelt a kereset is.

Háboru előtt vidéki városokban nem is igen

volt női fodrász-üzlet, vagy ha igen, egy város-
ban legfeljebb egy. Nem is boldogulhatott volna
több, mert csak az előkelőbb osztály hölgyei en-
gedhették meg maguknak, hogy női fodrásznál
fésültesse. Nagy számban működtek ugyanis
akkoriban az ugynevezett házaló fodrásznők.
Amíg azonban egy ilyen házaló fodrásznő ha-
vonta mindennapi fésülésért 2—3 koronát kapott,
a női fodrász-üzletben három korona volt egyetlen
fésülés tarifája.

Hogyan vált a női fodrász a legjobb keresetű iparosból kenyérgondokkal küzdő kisemberré

Jött azonban a háboru. Mindennek felment
az ára, csak a női fodrász munkájáé nem.

1918-ban még mindig három korona volt egy
fésülés.

Csak a háboru után kezdtek az árak ebben a szak-
mában emelkedni. 1919-ben 20 korona, azután 15
lej, majd 20—30, később 50 lej lett egy fésülés
ára. A konjunktúra folytán kezdtek az üzletek
szaporodni.

Beköszöntött a rövid női hajviselet divatja,
amely nem várt arányu fellendülést ígért a
női fodrász szakmának.

Igen sok másfoglalkozású egyén is a női fodrá-
szatra vetette magát. Sajnos, ezek a konjunktúra
üzletek nem a jó, nem a szép, a tökéletes munká-
val igyekeztek maguknak vendégkört szerezni,
hanem azzal, hogy

olcsóbban dolgoztak, mint a régi szakembere-
k által vezetett üzletek.

Akkor indult el a leromlás útján a hazai női fod-
rászat és ennek a megindult gyilkos versenynek
tulajdonítható, hogy

ma már nem megy ritkaságszámba a tíz,
sőt nyolc lejes fésülés...

Kedves Kartársaim! Tegyük egy kis össze-
hasonlítást az 1914. és 1934. évek árai között.
Mit vettünk, illetve mit kaptunk akkor a mun-
kánkért és mit kapunk ma? Akkor egy fésülés
8 korona volt. Ezért a pénzért kaptunk 75 vajás
kiflit, vagy 75 doboz gyufát; négy fésülésért,
— 12 koronáért csináltattunk egy pompás sevrő cí-
pőt, 25 fésülésért pedig egy elsőrendű angol öl-
tönyt. Mit kapunk ma egy, vagy négy, vagy husz
fésülésért? Akkor husz fésülés árából egy három
tagu család szépen megélt egy hónapig, ma husz
fésülésből a havi vízdíjat sem fizethetjük ki! Bi-

zony, ha ez így megy, hovatovább odajutunk,
hogy a vizet is nehezen fogjuk megkeresni.

Ha figyelembe vesszük a mai adókat, házbért,
villanyfogyasztást, gázt és különböző illetékeket,
látunk kell, hogy ma a rezsink aránytalanul na-
gyobb, míg a közszükségleti cikkek megtartották
háboru előtti paritásukat.

Mi, női fodrászok azonban a kalkuláció teljes
hiánya miatt a háboru előtti évek munka-
árának töredékéért vagyunk kénytelenek dol-
gozni

Mert mi más a mai 8—10—20 lejes fésülés a
rég három koronához viszonyítva?

Elsősorban az a baj, hogy sajátmagunk nem
értékeljük a magunk munkáját! Hogy kívánhat-
juk meg, hogy a közönség kellőképpen értékelje a
női fodrász művészi érzékét, lelkiismeretességét,
szakmai tudását, amikor az árak állandó csökken-
tésével magunk már esztendőnk óta ennek éppen
az ellenkezőjét tesszük.

Nincs okom rá, hogy megszipitsem a szomorú
tényeket, amikor naponta tapasztaljuk, hogy bi-
zony ma már

sok női fodrász-mesternek nincs annyi jöve-
delme, mint egy jobb segédnek.

Pedig csak egy kis jóakarattal, némi összetartással, az
együttértartozás parányi felismerésével kellene és is-
mét arra a színvonalra emelhetnők ezt a szép szak-
mát, amely megilleti.

Ha jobb árakat tudnánk elérni, mint amilyen-
nek mellett most kinlódunk, kevesebb mun-
kával nagyobb személyzetet foglalkoztatnánk
és jelentősen csökkenteni tudnánk az olyan
nagy károkat okozó házalást is.

Az egyes szindikátusok keretein belül egy-
más megbecsülésével, megértésével, jóakarattal,
a szakmánk és nemcsak önmagunk iránti szere-
tettel mindezek a kérdések könnyen rendezhetők

volnának... Rá kell ébrednünk végre a realia valóságra, hogy azok a bizonyos 8-10-20 lejek nem tiszta haszon. Be kell látnunk egymással

szemben is, hogy egyre nő a rezsink és hogy ezekkel a kiadásokkal számolnunk kell, ha a munkánkból meg is akarunk élni.

A női fodrászat harmincnégy-pontos rezsitáblázata

Hogy milyen kiadásokkal működik a legkisebb női fodrász-szalón is, szolgáljon rá tanulsággul az alanti táblázat:

1. Üzleti berendezés és felszerelés. (Ez a mi legnagyobb befektetést igénylő beruházásunk és mégis csak addig bír értékkel, amíg ki nem morzditjuk a helyéből.)
2. Állami adók.
3. Városi adók.
4. Betegségélyző-díjak.
5. A személyzet betegsegélyző díjai és a kamarai illetékek.
6. Tanoncotthon-hozzájárulás személyenként heti 2-2 lej.
7. Ipartestületi és kamarai illeték.
8. Házbér, illetve üzletbér.
9. Házbér-szerződés illetéke.
10. Tanoncok szegődtetési- és felszabadítási díjai.
11. Tanoncok iskolai beiratási költsége.
12. Villany. (Világítás és ipari áram díja.)
13. Gázfogyasztás díja.
14. Fejmosó és hajszárító motorok karban tartása.
15. Üzlet tűzbiztosítása.
16. Kirakat és tükrök törés elleni biztosítása.
17. Vendégek balesetbiztosítása esetleges hajlégtetés, hajletörés, vagy manikürből eredő orvosi kezelésre.
18. Szakmai divatlapok, szaklapok.
19. Napilapok, hetilapok és folyóiratok előfizetése.
20. Újsághirdetések és reklámok.
21. Villanygök pótlása.
22. Portál- és kirakatmosás és tisztítás.

23. Üzleti ruhák mosása.
 24. Üzleti ruhák pótlása.
 25. Munkaköpenyek mosása és pótlása.
 26. Hajvágó ollók és gépek kőszorúlése és kicserélése.
 27. Fejmosáshoz használt mosószerek beszerzése.
 28. Kiszolgáláshoz szükséges spiritusz, alkohol, ecet, puder és lotionok beszerzése.
 29. Üzlethelyiség suroltatása és olajozása havonta legalább egyszer.
 30. Hajolaj, brillantin, festő- és szőkitő szerek beszerzése.
 31. Vízdíj.
 32. Személyzet fizetése.
 33. Házmesterdíj, szeméthordás, lépcsőházi világítás, stb.
 34. Üzleti veszteség. (Ebbe a rovatba tartozik az a vendég, aki kimarad, az a segéd, aki önállóan és elviasi a vendégeket, stb. stb.)
- Mint a felsorolt tételekből látjuk, kedves Kartársaim, nem humbug, ha megállapítjuk, hogy milyen tömördek tehertétellel kell megbirkóznunk. Pedig ez a 34 tétel még nem minden. Egészen bizonyos, hogy számos más elkerülte a figyelmemet. Ezzel szemben már egészen beivódott a köz tudatba:

Ugyan mi kiadása van egy női fodrásznak? Egy kis szappan, egy borotva, egy pár onduláló vas...

Mi nagyon jól tudjuk, hogy milyen igazságtalan ez a megállapítás és annyi rezszi után egy félórásig tartó fésülésért mégis 8-10-20 lejcs munkáért számolunk...

Miért fizet rá a női fodrász a „legjobb jövedelmező” munkára, a tartós ondulálásra?

Ki kell még térenem a szakmánkban mind nagyobb tért hódító tartós ondulálásra és azokra a súlyos anomáliákra, amelyek e körül a munkánem körül felhurjányoztak. Meg kell állapítanom, hogy

azok a kartársak, akik 180-200 lejcs áron végeznek tartós ondulálást, — nem tudnak számolni.

Nem számolnak és így fogalmuk sincs arról, hogy

mit fizetnek rá évente keserves munkájukra...

Vegyük csak elő a ceruzát és lássuk a tartós onduláció „versenyárát” egy kissé közelebről:

1. Egy gép ára 20-25.000 lej. Ezt az összeget amortizálni kell, mert 250 tartós onduláció után a gép már nem megbízható. Esik tehát amortizálás címén egy tartós ondulálásra 100 L.	
2. Két fejmosás és ami még hozzá jár	30 „
3. Egy vizondulálás	30 „
4. Preparátumok, olajok, papírok	80 „

Összesen 240 L.

Hozzájön a fentiekhez egy személynek, aki a munkát végzi és egy tanulóknak négy órás munkabére, a villanyfogyasztás, a vendég által igénybe vett fehérnemű, a napi rezszi megfelelő hányada, no meg a kereset is, ami mégis csak dukál egy ilyen munka után. Hol marad még a haszon?

Megjegyzem, hogy igen sok tartósan ondulált hölgy egyedül mosza és fésüli a haját, tehát mint vendéget sok esetben 5-6 hónapra el is vesszítjük.

Tegyük most már le a ceruzát, Kartársaim és gondolkodjunk egy kicsit. Nem volna-e célszerűbb, ha helyesen kalkulálnánk és olyan árakat kérnénk tisztességes munkánkért, amilyent az megér? Akkor maradna valami hasznunk is, a miből jobb preparátumokat, újabb és tökéletesebb gépeket is képesek volnánk beszerezni.

Verseny azért volna közöttünk akkor is. Csakhogy akkor nem az alacsony és még alacsonyabb árakkal, hanem a szép és tökéletes mun-

kával folytatnánk becsületes női fodrászhoz illő versenyt. És, — figyeljék el — ez az utóbbi az egyetlen megoldás, amely a biztos megélhetés felé vezet.

Kartársaim, ma még nem késő. Törődjünk mindnyájan a szakmai szindikátusba, amely az egyedüli mentővárg minden szakmáját szerető női fodrásznak. Egy kis jóakarattal, parányi megértéssel csak azután, hogy tartunk is be azt, amit a szakma és saját megélhetésünk érdekében a szindikátusban közakarattal megszavazunk...

Kitüntelési blankettákat küldött szét tagjainak a cluji iparkamara

Aki az utóbbi 25 évben esődben volt, valószínűleg nem lesz kitüntetve...

Hiába, javulnak a viszonyok...

A cluji Kereskedelmi és Iparkamara felhívást intézett a kamara összes tagjaihoz és közölte velük, hogy

a kamara vezetősége kitüntetésre akarja felterjeszteni a tagokat és ezért kérdőíveket küldött szét, amelyre soronkívül választ kell adni.

A kérdőív szerint válaszolni kell arra a kérdésre, hogy volt-e már kitüntetés és ha igen, milyen kitüntetéssel. Közölni kell a nevet, pontos címet, a vállalat minőségét és időtartamát, a foglalkozást, a fizetést, az életkort és azt, hogy az utóbbi 25 évben volt-e esődben?

Mult számában közölte Az Iparos, hogy milyen ötletes módon intézte el székház-komplikációját a cluji iparkamara. Nem volt elég neki a régi székház, épített hát újat. Az új palota azonban olyan sokba került, hogy majdnem elnyelte a régi. Igen boldogok voltak tehát a ka-

marai berkek, amikor Clujon kiűtötték, hogy inkább legyen a banké az új palota, csak adósság ne legyen. Ami néhány millióeska adósság az új palota emlékekeppen még megmaradt, talán kibírja a régi.

Van tehát ötlet bőven a kincses városban, még a részben megszékéstalanított iparkamarai berkek környékén is. A fent idézett körlevél-ügy azért egy kissé mégis savarsa. Kifejtette belőle a körlevélző titkárság, hogy mindenkit kitüntetnek-e, aki a körkérdezt megválaszolja, vagy pedig egy harmadik ötlet felhasználása mellett az ajánlkozók hatalmas tömegeit kitüntetés-vizsgára bocsátják? És nem gondolt arra sem a kamara, hogy a 24 és fél esztendő előtt bukott tagok meg fognak sártódni. Mert mégis borzasztó, hogy akik egy félévvel előttük buktak hamisan, erre a bizonyos kérdésre nem-mel válaszolnak.

Hiába, nyájas olvasó, javulnak a viszonyok. Clujon rendjeleső várható...

Milyen új színeket hoz az őszi párisi női divat?

Páris csodálatos város, ezt már sokan, sokszor, felejtethetetlenül szépen elmondották. Párisból ami utnak indult, hogy meghódítsa a világot, annak zamatja, hangulata, öskultúrája van. Itt az őszi szezon

és Páris elaraszította Európa metropolisait az új színekkel.

Anyagok fognak készülni Pesten, Bécsben, Olaszországban, csodálatos, lágy, omló anyagok, amelyekben és amelyeknek asszonyok örülni fognak. A szivárványnak hét színe van, de ebből a hét színből mégis beláthatatlanul sokféle és mindig új tónusokat kevernek a francia divattervezők!

Az idény új színeiből ime néhány, izelítőnek:

„Feuille morte” — halottlevél.

Meleg, zöldesbarna szín, benne van az őszi avar minden szomorúsága. „Platane”, a platánfa levelének hársnyos zöldje. „Vert aneienne”, a patinás kupolák hangulata és a csodálatos „Tulip noir”, fekete tulipán, lilászörő, már feketébe hajló szín. Ruhák és kabátok készülnek majd belőlük sima, omló vonalakkal. Estélyre „Rose fane”, a hervadó rózsaszín rózsaszíne vagy „Bourgeois”, a tüzeas bordói bor vöröse és „Bleu dur” száraz, ragyogó kék szín.

Mindazek mellett természetesen első helyen

a mindig divatos és elegáns fekete.

Az új divat legmeglepőbb jelensége, hogy nemcsak textiliákban találkozzunk új színekkel, hanem

festik a szőrméket is.

A XX. század technikájához méltó tökéletességben. Látunk majd kék, zöld, barna breitechwanst, hermelint vagy rókákat, amelyek nemcsak a köpenyeket, hanem sok esetben a nagy délutáni és esti toalettetek is díszíteni fogják.

Az anyagok többfélesége is változatossá teszi a kollekciókat, mert a szövet és nehéz, emló brokátok és selymek mellett a bársony, taft és csipke is nagy szerephez jut. Kiváltképpen a bársony, a renaissance festők kedvenc témája, az esti toalettek favorit anyaga lesz. Méltán jutott szóhoz hosszú hallgatás után, esti világításnál nincs anyag, amelyik vetekedhetnék vele.

NEHEZ PROBLEMA.

— Mond, spuka, ha a poloshát a családra teszik, a poloska csipi meg a csalánt, vagy a csalán a poloshát?

Elgázolta az állam- vasút az autót...

Szerződést kötött a CFR a közlekedésügyi miniszteriummal, amely 155 országultra monopoljogot biztosított a CFR autóbuszainak. — 350 millió lej kölcsönt minden szállított személy után 10 bani kilométerpénzt, a szállított áruk tonnakilométere után 70 banit kap a kincstár az uthasználatért. — Ekzsiz tenciák tízezrei esnek áldozatul az új rend kivitelének

Kezdetleges autóiparunk végnapjait jelenti az új monopolium-szerződés

Irta: Reinhart Gyula

Külföldön már évek óta folyik a vasutak részéről a küzdelem, hogy visszahódítsák az autófuvarozástól a teher, személy és podgyászszállítást, amikor — bár azok a vasutaknak a multban csaknem monopoliumaik voltak, — nem kis részben a fürgébb és jobban alkalmazkodó autófuvarozás hatalmába kerültek.

Nálunk a szerzett jogok önkényes kisajátítása nem nagy probléma.

Fokozatosan megállja a helyét ez a megállapítás, hogyha ezek a szerzett jogok állami monopolium érdekeivel kerülnek ellentétbe.

Nem csinálnak belőle lelkiismereti kérdést az illetékesek, hogy ilyenkor az állami érdekeknek kedvezzenek.

Állami beavatkozás a magánüzemek életébe nálunk napirenden van és igen egyszerű módszerekkel nyer elintéztést.

A Hivatalos Lap augusztus 27-én megjelent számában közölt minisztertanácsi jegyzőkönyv szerint augusztus 17-étől kezdődőleg érvénybe lépett a közmunka- és közlekedésügyi miniszter, valamint a CFR igazgatósága által megkötött szerződés, amely szerint

a miniszter kizárólagos monopol-jogot ad a CFR-nek, hogy az egyezségben felsorolt utakon személy-, podgyász- és teheráru-szállítást csak a CFR bonyolítathat le, mindössze annyit kivételezve, hogy a minisztertanács egyes vonalakat kivehet az engedélyezett utvonalak sorából.

Az említett megállapodás szerint a CFR tartozik az összes, a miniszter által kötött uthasználati szerződést tiszteletben tartani, amíg azok lejárnak, vagy felbontattnak.

A miniszternek jogában áll ideiglenes engedélyek kiadása,

de ezek az engedélyek csak addig lehetnek érvényesek, míg az utak kihasználását, helyesebben a monopoliumos autófuvarozást a CFR megkezdí.

A jogért, hogy bizonyos utakon csak a CFR autóbuszai szállíthatnak, csak akkor fizet a CFR, amikor ezek a szállítások ténylegesen megkezdődnek.

Az állam és a CFR között kötött uthasználati szerződés tömegesen termeli a különös helyzeteket. A szerződés papírján ezek a helyzetek mind igen egyszerűen megoldódnak. Így például

azoknak a községeknek, amelyek nem esnek a szerződésben felsorolt utszakaszokra, a miniszter adhat ugyan szállítási engedélyt, de ez nem szólhat 30 kilométernél nagyobb távolságra és nem köthet össze két olyan községet, amelyek között vasut, autómotor, vagy CFR-autóbusz közlekedik.

Ezek a szállítási engedélyek csak a CFR előzetes hozzájárulásával adhatók ki.

Amennyiben a CFR két éven belül a szállítási szolgáltatást bármelyik lekött utvonalon nem kezdi meg, vagy a szállítási szolgáltatást két éven át valamely vonalon egyfolytában szünetelteti, úgy az e vonalra vonatkozó jogát elveszti.

Rendes forgalom alatt az értendő, ha hetenként meghatározott napon és órában meghatározott díjszabás szerint a menet biztosítva van.

És most következik a grandiózus arányu monopolium-jog ára:

a CFR a fenti jogokért utasonként és kilométerenként 10 banit, teheráru után tonnakilométerenként 75 banit fizet, de ez az összeg kilométerenként és évenként legalább 1500 lejt kell, hogy kitegyen.

A díjak fizetése azokra a vonalakra vonatkozólag, amelyekre nem volt engedély kiadva, azonnal, a többi vonalra a jelenleg érvényben levő engedély megszűnése, vagy a szerződés felbontása után veszi kezdetét.

A CFR az első évben 350 millió lej előleget ad a közlekedésügyi miniszteriumnak.

Ennek az összegnek törlesztése évi 17.500.000 lejes részletekben történik és a kölcsönösszegeből a 10, illetve 75 banis uthasználati díjak évi összege is levonásba hozandó.

Az engedély visszavonhatatlanul husz évi időtartamra szól és a vasut saját számlájára használja ki ezt a jogot.

Érdekes kikötése még a szerződésnek, hogy a befolyó uthasználati díjak kizárólag a monopolizált utak építésére és javítására használhatók fel.

Az utak jegyzéke, amely a szerződés függeléké,

155 monopolizált utat jelöl meg, amelyeknek egygyel több mint fele, 78 utvonal Erdély és Bánság területére esik...

Első látszatra úgy tűnik föl, hogy az állam igen jó üzletet csinál. Háromszázötven millió előleghez jut, ami nem megvetendő összeg. Utfenntartás és javítás céljaira rendes évi jövedelmet kap, bár mi úgy tudjuk, hogy

bizonyos utadók címén milliárdos bevételek folytak be eddig is az államháztartásba...

Nézzük azonban meg az érem másik oldalát is. Egy olyan monopoljogért, mint például

az Arad—Vinga—timisoarai ut, amely 52 kilométert tesz ki, a teheráru, podgyász és utasszállítás kizárólagossága fejében évenként összesen 78000 lej folyik be az államkasszába.

Ebből az összegből egy napra 214 lej esik, sőt szökőévben csak 213 lej, tehát

kilométerenként és naponként négy lej...

Egy kissé bizony kevés ez az összeg. No, de aki a kicsit nem becsüli, a nagyot sem érdemli...

Nem is ez fáj nekünk tulajdonképpen, hanem az, hogy ez a szerződés, amely a Hivatalos Lapban az utak jegyzékével együtt mindössze hét hasábot foglal el,

országos csapás egész tömeg iparos- és kereskedő egzisztenciájára nézve...

Ma ugyanis ezt az országuti forgalmat a szállító cégek és taxit tulajdonosok bonyolítják le. Jobban, olcsóbban, biztosabban, sőt gyorsabban, mint a vasut a maga megrögzött bürokratizmusával. Ez a szállítási üzlet igen sok embert tart el, szép összegű adót fizet az államnak, taksákat a városoknak s községeknek. A ma délután átadott árut másnap reggel a címzett lakására szállítják és ráadásul még versenyárakat számítanak, ami a vasuti tarifánál lényegesen olcsóbb... Igen jól tudjuk, hiszen naponta tapasztaljuk, hogy

a monopolium mindig drágulást és rosszabb kiszolgálást von maga után.

A vasut és autó harcából eddig a nagyközönségnek volt haszna, a jövőben csak kára fog származni belőle.

Az ipar szempontjából, ami különösen az autószerelési ipart illeti, annak teljes lezülése fog bekövetkezni.

Eddig a magánvállalatok vettek autókat, azokat javították, a felszerelést kiegészítették, állandó keresetet nyújtva a garázsfontartó iparosoknak.

Most majd a CFR a szokott módon központilag, nagyvállalkozók útján fogja a szükséges dolgokat beszerezni, a szerelést saját műhelyeiben végezteti el, az iparosok műhelyei pedig lassan bezárulnak és ekzsiztenciák tízezrei lesznek ismét munka és keresetnélküliek...

Más országokban nem intézték el ilyen egyszerűen a vasut és az autó harcát. Sűrűbb járat, olcsóbb díjszabás, gyorsabb elintézés, az intézmény magasabb nivóra emelése, villamos vontatás, füstmentes, kényelmes kilátó kocsik bevezetése, stb. által igyekeztek a vasutat versenyképesé tenni és ilyenmódon elhódítani az autótól úgy a teher, mint az áruszállítást.

Nálunk parancsszóra semmisítik meg a különben is nehezen haladó automobilizmust. Nem kell nagyon megerőltetni magukat, hogy ez következzen. Hiszen nincs egyetlen hosszabb autótúvonalunk se és kocsitújaink is — tisztelet a gyér kivételeknek, — csaknem járhatatlanok...

HÉT ÉS FELMILLIÓ LEJT KÖLTÖTT KÖZMUNKÁKRA LUGOJ VÁROS TANÁCSA EGY KÖLTSÉGVETÉSI ÉV ALATT.

A lugoji városi tanács napokban tartott ülésén Steinbach Andor városi mérnök előterjesztette a városi építési bizottság jelentését az 1934—35. pénzügyi év alatt részben már elvégzett, másrészt munkában levő, valamint az ezután foganasítandó munkálatokról.

A jelentés szerint különböző ucca-aszfaltozási és kövezési munkálatokra, három ártézi kut építésére, a városon keresztülfolyó Temes partjának emelésére, egyes uccavonalak kiigazítására, a jéggyár, a vágóhídi hűtőberendezés modernizálására, házzsámblák beszerzésére hét és félmillió lejt költött, illetve előirányzott a kisváros városi tanácsa.

Néhány adat megérdemli, hogy ideiktassuk. A Temes-part felemelése az egyik ucca torkolatánál egymilliónégyezer lejtbe került, a vágóhídi és jéggyári munkálatok egymilliókétszáznegyvenezer lejtbe, a házzsámblák 323.000 lejtbe, egy nyilvános klozett 200.000 lejtbe.

BUTOROZOTT SZOBA.

A bankfiu butorozott szobát néz. Egy szép fiatal lány fogadja, aki beküldi hozzá a mamáját.

Megalkusznak és a mama így szól:

— Egy kikötésem azonban van. Nőszemély nem látogathatja.

— Miért?

— Mert itt a lányom.

Szeptember

23

Aradi Iparos Otthon
szüreti
táncmulatsága

Jogesetek a kisipar köréből

VAN-E KÜLÖNBESÉG A SZÓBELI ÉS IRASBELI FELMONDÁS KÖZÖTT?

A legfőbb semmitörvény elvi döntése (III. széklet 1932. október 28.) a munkaügyi törvény 43-ik és 78-ik szakaszának összehasonlítása után.

Egy erdélyi ipari üzemből egyik tisztviselő belépésekor a felek írásban szabályozták a szerződés feltételeit. A munkaadó iparos 1932. július 1-én kellő időben szóbelileg felmondta a szerződést. Az alkalmazott azonban más indokok mellett azért sem fogadta el a felmondást, mert az nem a törvény rendelkezései szerint történt.

Az alkalmazott hivatkozott ugyanis a munkaügyi törvény 43-ik szakaszának rendelkezésére, amely szerint a munkaügyi szerződést írásban és szóban lehet megkötöni. A törvénynek ebből a rendelkezéséből az következik, hogy

ahol írásbeli szerződés van, azt írásban,
ahol szóbeli szerződés van, azt szóbelileg lehet csak felmondani.

Hivatkozott arra is, hogy a 43-ik szakasz utolsó rendelkezése kijelenti, hogy

ott, ahol írásbeli szerződés nincs, a törvény minden esetben helyt ad a tanu által való bizonyításnak.

Ebből az következik, hogy

ahol a felek között írásbeli szerződés van, ott tanu kihallgatásának a bíróság a szerződés tekintetében helyt nem adhat.

Tekintettel erre, nyilvánvaló, hogy az írásbeli szerződést csak írással lehet hatályon kívül helyezni. A munkaügyi törvény különleges (speciális) törvény, tehát annak rendelkezéseit nem lehet kiterjesztően magyarázni.

A munkaadó iparos védekezett és tagadta a 43-ik szakasz ilyen értelmezését. Hivatkozott a munkaügyi törvény 78-ik szakaszára, amely a második bekezdésben azt mondja, hogy

a felek bármelyike felmondhat és ez történhet szóban vagy írásban.

Ebből a rendelkezésből az következik, hogy

írásbeli szerződést is fel lehet szóbelileg mondani.

A Curtea de Cassatie a felek érveléseinek meghallgatása és a törvény 43-ik és 78-ik szakaszainak összehasonlítása után kimondotta, hogy

a munkaadó iparos a törvény 78-ik szakasza értelmében szóval is felmondhat és a felmondás jogos voltát megállapította azon időponttal, ahogy azt annak idején a munkaadó szóval megtette.

Az 1884. évi XVII. törvények 50-ik szakasza értelmében az iparos iparigazolványa alapján az ország egész területén vállalhat és végezhet munkát. Alkalmazottait, akiket lakóhelyén bejelentett, a munkahelyen nem kell még egyszer bejelentenie.

A kereskedelmi miniszter 1904. évi április hó 29-én 26790—1904. szám alatti határozata.

Az ipartörvény 50-ik szakasza értelmében minden iparosnak joga van úgy a saját, mint a mások készítményeit nemcsak lakóhelyén, hanem az országban másutt is eladni. Jogositott az iparos megrendelést is bárhol felvenni és munkásai által a vállalt munkát teljesíteni. Előfordult azonban egy olyan eset, amikor

egy építőiparost, aki a munkát más megye területén vállalta, megbüntették, mert a vállalt munkára nézve a megye területén illetékes iparhatóságtól nem váltotta ki iparigazolványát.

Megbüntették azért is, mert

az építőmester a munkásait, akiket magával

A pénzügyminiszter nem engedte meg a vendégiparosságnak, hogy hátralékos adótartozásait adóbónokkal fizethesse

„A különböző adótartozások ügyének revíziójáról azonban még lehet szó...”

Jean Niculescu a vendégipari munkaadók országos szindikátusi elnöke és Gheorghe Spanescu ügyvezető igazgató küldöttségben jártak Slapescu pénzügyminiszternél és kérték, hogy

a szeszitalkereskedők mindenféle állami, megyei és községi közhelytartozásukat adóbónokkal fizethessék.

Hivatkozta a szeszgyárak példájára, amelyek 85 millió lejnyi szeszadóhitellel tartoztak a kincstárnak és azt adóbónokkal fizették, ami a tartozásukat a valóságban 26 millióra csökkentette. Az italmérők kifejtették a miniszter előtt, hogy a legtöbb hátralék annak az eredménye, hogy

a vendégiparosokat aránytalan és jövedelmeknek egyáltalán nem megfelelő módon adóztatták meg

és emiatt a kirótt összegek amugysem hajthatók be. Az állam a nagy részvénytársaságoknak adott adófizetési haladékokkal sokkal jelentősebb összegeket veszített. Az adótörvény módosításával a kincstár 14 milliárdnyi jövedelemről mondott le a nagyvállalatok javára, de

hozott, a munkahelyen működő ipartestületnél nem jelentette be.

Ez ellen a határozat ellen a törvény 50-ik szakaszára való hivatkozással az építőmester felebbzessélt. Az ipari- és kereskedelmi miniszter a felebbzésnek helyt adott és kimondta, hogy

azok az építőiparosok, akik rendszeres lakhelyükön kívül vállaltak munkát és azt az idegen megye területén végzik, erre eredeti iparigazolványuk alapján jogosultak.

Azokat a munkásokat pedig, akik a munkaadónál rendszeresen alkalmazásban vannak és akiket a munka elvégzésére a munkaadó idegen megye területére magával visz

nem köteles újra bejelenteni.

Ezen kötelezettség csakis azokra a munkásokra vonatkozik, akiket a munkaadó a vállalt munka színhelyén alkalmaz. Ennek következtében az elsőfokú iparhatósági határozatot az ipartörvény 50-ik szakaszában foglaltakra hivatkozással megsemmisítették és az építőmestert a bírság alól felmentették.

IGAZ TÖRTÉNET ARRÓL, MIÉRT NEM VÁLT JOGESETTE KÉT MEGTÖRTÉNT VITAS ESET?

Az alanti két esetet nem minősítem jogesetnek, mert nem kerültek bírói megítélés alá. Az esetek azonban megtörténtek és ebbe a rovatba tartoznak, bár a jogesetből jobb esetté változtak. A történetek egyszersmint bizonyítékul szolgálnak arra is, hogy a jó borbélymesterek nemcsak a szakmájához kell értenie, hanem egy kicsit az orvosi tudományhoz is. Nem hiába volt régen, hogy a borbélyok orvosi munkát is végeztek, maradt még valami ebből számukra mára is, amit az orvosi tudományból tudniuk kell.

Az egyik eset a következő: Egy borbélymester műhelyében egy szeles, tavaszi napon megjelenik egyik vendége, aki gyors borotválást kér. A vendég a figyelmeztetés ellenére sem várja meg, hogy a segéd bepuderezze, hanem a borotválkozás befejezése után, mikor az szesszel az arcát lemosta, veszi gyorsan a kalpját és eltávozik.

Másnap azután a vendég beállt az üzletbe és a gazdát keresi. Régi vendég és diszkrétan megmondja, hogy nem akar kellemetlenséget, de a tegnapi borotválás folytán bőrférfiét kapott. Az egész arcára gyulladással. Kéri az ügy valami

a kereskedők és kisiparosok adója változatlanul megmaradt.

A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a különböző adótartozások revíziójáról lehetne még szó, de abba nem tud beleegyezni, hogy adóbónokkal lehessen ezeket a hátralékokat kiegyenlíteni.

KÉPKIALLITASON.

Ujjazdag urnak nagyon megtetszik egy kép, amely egy nimfát ábrázol a faunával.

— Nézd csak, Laura, azt a képet. Egy faun ölelgeti a faunáját.

— Samu, te megint blamálsz magad. Talán egy szatir ölelgeti a szatirját.

VIDEKI SZALLODA.

— Nálunk nincs szükség vekkerre. Van egy kakasunk, az majd felkelti uraságodat.

— Jól van, szobaasszony, húzza fel reggel félhétre.

KÉT KISGYEREK BESZÉLGET.

— Az én papám nagyon jó bácsi.

— Nekem mondd? Tavaly még nálunk volt papa

módon való elintézését. Mielőtt orvoshoz menne, a vita elkerülése végett meg akarta mutatni a gyulladástól eltorzult arcát. A borbélymester azonnal tisztában volt a dologgal. Kijelentette, hogy a vendég baja szőrtüsző-gyulladás, amihez csak annyiban van köze a borotválkozásnak, hogy a vendég a borbélyüzletből vizes arccal távozott. A nedves szél kifújta az arcát, a nyitott pórusokon keresztül a por megfertőzte és ez okozta a gyulladást. A vendég nem akart hinni az előadottnak. Amikor azonban elment egy bőrgyógyász orvosspecialistához, az megerősítette a borbélymester állítását. Kijelentette, hogy ilyen esetben, midőn a borbélymester ellen jönnek panaszkodni, mindig tisztában van azzal, hogy tüszőgyulladással van szó, amiről a borbélymester nem tehet. Annak okai mindig az orr vagy bőr felületére rászállt gomba-félék, amelyek sokszor az orr váladék-anyagával állnak össze. Ekkor, vagy mint a jelen esetben, ekképp kiütések, amelyek a levegő és a nedves szél által az arcra fújt anyagok okoztak.

A másik esetet szintén ugyanaz a borbélymester mesélte el nekem. Nem sokkal a már ismertett eset után egy másik vendég állított be hozzá és a következőket közölte vele.

— Alig egy órája, hogy borotválkoztam és a testem tele van, — főleg a nyaki rész, ahol erősen kiborotváltak — piros, lencsenagyságu kiütésekkel.

— Ide jöttem, hogy lássa. Talán meg kellene vizsgálni a borotvát, hogy milyen bacillusok vannak rajta.

A borbélymester megkérdezte, hogy mit evett a vendég aznap délből. A vendég kibökte, hogy korai földi epret. — Ugy, — válaszolta a borbélymester, — akkor tessék bevenni egy jókora adag keserűvizet és estére már semmi baja sem lesz. A vendég kétkedett, de a mester végülis meggyőzte és kiderült, hogy a mesternek volt igaza. A vendégnek egyszerű csalánkiütése volt, amely gyomorrontásnál igen gyakori.

A mester, aki ért valamit az orvosi tudományhoz is, mert meg kellett tanulnia hosszú praxisa alatt a hasonló esetekben való eljárást, azzal a megjegyzéssel közölte a két esetet velem, hogy ime, két eset, ami csak a kellő tapasztalatok folytán nem vált jogesetté, mert az is lehetett volna belőle, ha kellőleg fel nem világosítja a feleket.

Közli: Dr. Kele Sándor ügyvéd.

Állítsunk fel pincérszakiskolát

Vesztébe rohan a hazai vendégipar, ha nem igyekszik az ország idegenforgalmát emelni. — A hiba bennünk van, mert gyengén képzett pincéreinkkel, avult izléssel és avult rendezéssel szerénykedő helyiségeinkkel nem vonzunk külföldieket.

Legalább három idegen nyelv tökéletes tudása és négy középiskolai osztály elvégzése nélkül nincs jó pincér

Irta: LOVASBERENYI ÁRPAD

Ménési magányomat felhasználtam arra, hogy eltöprengjek a hazai vendégipar jövője fölött. Negyvenkét éves szakmai múlt áll a hátam mögött. Ez a hosszú idő, több, mint egy emberöltő, amelyet a szakmánál eltöltöttem, feljogosít arra, hogy a hazai vendégipar új generációjának fejlődését megítéljem, annak irányát megjelöljem és úgy kartársaim, mint az érdekelt szülők b. figyelmébe ajánljam.

Mindnyájan tudjuk, hogy már a múltban is a szülők a legritkább esetben adták gyermekeiket pincértanoncnak.

Természetesen nagy volt az előítélet, amely sok esetben indokolt is volt. Azt mondták, alkalma van a gyermeknek az elzülésre. Maga előtt látja már gyermekkorában az éjjeli életet, annak minden kilengését, a szerelmet, a prostitúciót, a kártyát, a züllést. Megméltatják ezek fiatal lelkét és kihatással vannak egész jövőjére, egész életére.

Hát bizony ezek és az ezekhez hasonló előítéletek nem is voltak indokolatlanok. Kevesen tudtak a múltban ellentánni ezeknek a kísértéseknek. De akik meg tudták állni a helyüket és józanon tudtak gondolkodni, azok boldogultak. Bizony

sok hírneves vendéglős lett egyszerű pikolófiúból.

A régi praxis az volt, hogy pincértanulónak falusi paraszt-fiukat, vagy szegény, iskolázatlan városi gyermekeket alkalmaztak. Sajnos, ez téves felfogás volt, amit most már külföldön mindenhol kiküszöböltek.

Ha azt akarjuk, hogy iparunk fejlődjön és a nyugati fejlett vendégipar nyomdokán haladjon, új alapokra kell helyeznünk az új pincérgeneráció kiválasztását és kiképzését.

Est pedig csak úgy tehetjük, ha kizárólag olyan intelligens fiukat alkalmazunk, akik legalább 4 középiskolát végeztek és legalább 3 nyelven beszélnek. Tehetjük ezt annál is inkább, mert úgy nálunk, de különösen Bánságban és főként

a kisebbségi szülők gyermekeit, beszélnek a román, magyar és német nyelvet.

Gondoskodniuk kell vendéglőseinknek arról, hogy

pincér-szakiskola állítsák fel, ahol még francia nyelvet is tanulhat a tanonc és ahol kiképezik a szakmával kapcsolatos szellemi és fizikai munkára.

Természetesen, ha ezt a két évet elvégezte (mert szerintem két év elegendő) gondoskodni kell arról is a szindikátusnak, hogy a jó tanulókat, akik kitűnően vizsgáltak,

továbbképzésre Svájcba, vagy Párisba elhelyezzék.

Ez nem megy nehezen. Lehetőleg állami, vagy városi támogatás veendő az akcióhoz igénybe.

Ezek az irányelvek, amelyeket szem előtt kell tartani és amelyeket követni kell. Az így képzett új generációból bizonyára intelligens pincérek és elsőrendű, szakképzett vendéglősök és szállodások válnak.

Ma, — sajnos, — úgy az iparban, mint kereskedelmi téren a megélhetés és az elhelyezkedés még a képzett iparosoknak vagy kereskedőknek is nagy nehézségekbe ütközik, sőt sokszor a lehetetlenséggel határos. Nem beszélve arról, hogy a legtöbb pályán rosszul fizetnek. És — ime — itt van egy pálya, amely a jól képzett, tanult pincéreknek szép és biztos jövőt biztosít. Nem kerül megerőltetésükbe a szülőknek, hogy eltekintsenek a régi előítéletektől. Az az intelligens fiú, aki 15—16 éves korában kerül a szakmához, tud már reálisan és józanon gondolkodni.

Különösen nagy előnyére van az új generáció-

nak a sport, ami szabad idejét leköti és eltereli a figyelmét a könnyű szórakozásoktól.

A sportban és kultúrában nevelődött új generáció lesz aztán hivatva arra, hogy a külföldön annyira kifejlődött vendégipar hazánkban is a nyugati mintára fejlődhesen és mai lezüllettségéből mindenki által megbecsült, képesítéshez kötött iparrá váljon.

Nemcsak egyéni érdek ez, hanem fontos állami érdek is, különösen idegenforgalmi szempontból.

Mert egy ország kulturáját szállodai és vendéglői iparának fejlettségéről ítéli meg az idegen.

Az idegent, ha egy városba megérkezik, első útja nem a muzeumba, hanem a hotelbe vezet.

Tessék elképzelni azt a benyomást, azt a bizonyos első impressziót, amit az idegennél egy minden komforttal berendezett szálloda, egy egyszerű, modern étteremmel előidézt, vagy pedig egy ósdi, tisztátalan szálloda, Mária Terézia korabeli butorokkal, 5—6 csámpás asztallal, a legjobb esetben is gusztustalan kimerő pulattal és az igazán nem étvágygerjesztő bodegával. Melyik kellemesebb az idegennél?

Már pedig, hogy milyen hatással vannak az idegenre az első impressziók, ezt fölösleges fejtegetni. Számtalanszor feltártuk és kifejtettük ezt kongresszusok alkalmával, a kormányok által kiküldött reprezentánsok előtt. Meghallgatták a panaszkokat, este nagyszerű bankett (mert a vendéglőskongresszusok bankettjein rendszeren jól lehet enni) és maradt minden a régi ben.

Ezért kell számolnunk a szomorú ténnyel, hogy a hazai vendégipar teljesen visszafelődött.

Ez a válaszom Bugel brasovi kartársnak, aki egyik szaklapban azt a kérdést intézte a vendéglős szaktársakhoz,

mit kellene tenni, hogy a vendégipar mai lezüllettségéből azt az iparunkat megillető színvonalra emeljük?

Neveljük helyes alapon az új generációt és magától megoldódik a kérdés. Nem szabad visszariadni még áldozatoktól sem, mert akik áldozatokat hoznak, saját magukért, a szakmáért és a jövőért teszik.

Tudott dolog, hogy egyes vendéglős-családok apáról-fiúra, sőt néha az unokára hagyják üzleteiket. A megindítandó akciónak gyümölcseit ezek a fiúk és unokák fogják élvezni.

Merem állítani, hogy a nagyközönség is a legnagyobb szimpátiával karolja fel ennek az életre való akciónak megindítását.

A közönség szempontjából sem mindegy, hogy ki szervírozzon: tudatlan, ügyetlen, faragatlan, vagy jómodoru, intelligens pincér. Sajnos, az utóbbiból nálunk igen kevés van, amiért nem vádolok senkit.

Bizonyos, hogy az elmúlt évtizedekben a szakszervezetek vezetői minden energiájukat

a bérek emelésének szentelték.

A vendéglősök, hogy

Rostschutzfarbe KAMPF

dem
HELLONIUM ROSTE

hochqualitatives Produkt für
Grün- und Lack anstrich
in allen Farben

Man verlange **HEL-LA** Chemisches Laboratorium ARAD.
Spezialangebot Str. Eminescu 27.

a tulmagas munkabéreket kiparozzák,

kénytelenek voltak olcsóbb, hozzá nem értő alkalmazottakkal dolgozni. Természetesen azután ezek

az alakalmi pincérek ott ragadtak a szakmánál.

Nem akartak lemondani szerzett jogaikról. Ezekből a sztrájkok és más mozgalmak alkalmával elhelyezkedett egyénenként rekrutálódott a mai pincérgenerációnak legalább fele. Súlyos sérelme ez a még meglevő régi, tanult pincérgárdának is.

A fizetésüket és a százalékrészesedést egyforma arányban osztják fel.

Ezen a visszas helyzetben sürgősen javítani kell. A vendéglős

tartson kevesebb, de jól fizetett alkalmazottat.

a szakszervezetek pedig a szindikátusokkal karöltve arra törekedjenek, hogy

a jól fizetett alkalmazottól megfelelő teljesítményt követeljenek.

Hiszem, hogy azok a szempontok, amelyeket a fenti sorokban röviden érintettem, gondolkodásra késztetik igen tisztelt kartársaimat. És remélem, hogy nincs messze az idő, amikor erőteljes, országos mozgalomnak lesz kitűzött programja az új pincérgárdának és a jövő vendéglőseinek. hogy a haladó kultúrát és civilizációt hathatós szolgálatukba állítsák. Talán nem bizonyul hiru reménynek, ha azt az óhajomat is megköszönöm, hogy ez a mozgalom nem lesz az annyira megszokott szalmaláng. Hiszen nem felesleges lukaszról, nem légvárak hiábavaló építgetéséről, hanem a jövő nemzedék kenyeréről van szó. És a követendő példa sem hiányzik. A múlt nyugaton már évtizedek óta valóság, ami számunkra még csak jámbor óhaj.

MEGALAKULT A VILÁG LEGNAGYOBB ACÉLTÖRSZTJE.

Az Északamerikai Egyesült Államok három legnagyobb acéltársasága elhatározta, hogy fúzióra lép. Két acélvállalat elnökével már közölték a fúzióra vonatkozó határozatot, amelyhez már csak a részvényeseknek hozzájárulása szükséges. Az új acéltörzst alapítókéje 232 millió dollárra fog rugni.

ELŐKELŐ SZOKÁS.

Kohn odaszól Weisznak:

— Váraj egy pillanatra, csak megmcsom a kezemet.

Weisz ránéz és így szól:

— Te gigerli, to!

NAGYBANI VÉTEL.

Valaki berohan késő éjjel a kávéházba.

— Van maguknál jégbehűtött pezsgő? — kérdezi.

— Igen.

— Akkor kérek tiz lejért egy kis feget.

Vas-és fémöntés

Gépműhely

Precíziós szerelmők készítése.

LADISLAU

ASSAEL LÁSZLÓ

MŰLAKATOSSÁG Arad, Cal. Radnai 35. Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit. Kenderfeldolgozó gépek — Malomberendezések saját modelom után készülnek.

(Continuare dela pag. 1.)

face de către Regia autonomă CFR prin reşineri anuale de 17.500.000 lei din sumele ce se cuvin Ministerului Lucrărilor Publice şi al Comunicaţiilor din redevenţele de 10 şi 75 bani plătibile lunar Ministerului.

Termenul concesiunii este irevocabil de 20 de ani şi Regia Autonomă CFR va exploata cărauşia publică de mărfuri şi călători în regie directă.

Sumele pe care Regia autonomă CFR le va plăti Ministerului Lucrărilor Publice şi al Comunicaţiilor nu vor putea fi întrebuinţate decât pentru lucrările de întreţinere şi investiţiuni la traseele concesionate Regiei autonome CFR.

Tabloul anexat convenţiunei conţine 155 de trasee dinre care 78 cad pe teritoriul Ardealului şi Banatului.

În primul moment s'ar crede că Statul face o afacere foarte convenabilă pentru că în primul rând primeşte un avans de 350.000.000 lei şi în al doilea rând va avea un venit regulat pentru întreţinerea şoselelor, cu totul că cum ştim Statul încasează şi acum mai multe miliarde pentru drumuri. Însă privit mai îndeaproape chestiunea trebuie să constatăm că pentru o asemenea concesiune de monopol ca de exemplu traseul Arad—Vinga—Timişoara de 52 de km. va încasa 78.000 lei anual adică 214 lei zilnic, adică pe zi şi km. 4 lei, ceace se pare cam puţin, însă cum zice proverbul care nu preţueşte lucrul mic nu merită nici cel mare.

Însă nu aceasta ne doare, ci faptul că această convenţiune, care împreună cu tabloul ocupă 7 coloane în Monitorul Oficial este o lovitură de moarte pentru mulţi întreprinzători, comercianţi şi meseriaşi din ţară.

Situaţiunea se prezintă astfel azi, că acest transport este deservit pe şosele de către expeditori mai bine, mai eficient şi mai rapid decât căile ferate cu birocratismul lor înrădăcinat. Acest firme dau de lucru la o mulţime de oameni, plăteşte impozite frumoşele Statului, taxe comunelor şi oraşelor, marfa predată spre expediţie azi la amiază ajunge la destinaţie mâine dimineaţă şi lucrează cu preţuri de concurenţă, în orice caz mult mai eficient decât căile ferate. Ştim foarte bine, căci zilnic observăm, că monopolurile scumpesc numai viaţa şi aduc întotdeauna un serviciu mai prost.

Până acum publicul a profitat de pe urma concurenţei căilor ferate cu automobilul, deacum incolo îi rămâne numai paguba.

În ce priveşte meseriaşii şi mai ales mecanicii de automobile stau pe pragul ruinei. Până acum întreprinzătorii particulari cumpărau automobile, le reparau, cumpărau piese de schimb şi asigurau întotdeauna traiul modest meseriaşilor din garajuri.

Acum CFR îşi vor procura materialele necesare prin centrul lor dela angroşişti, le vor executa reparaţiunile etc. în atelierele proprii, iar atelierele meseriaşilor se vor închide încetul cu încetul şi iarăş vor rămâne o mulţime de existenţe fără muncă şi fără câştig.

În alte ţări au rezolvit altfel lupta dintre căile ferate şi automobil nu aşa de unilateral, ci prin introducerea de noi curse mai eficiente, rapide şi prin ridicarea nivelului acestei instituţiuni, prin introducerea de remorcare electrică, vagoane confortabile fără fum s'au străduit să recucerească transportul de mărfuri şi călători.

Aici la noi se nimiceşte automobilismul care deabia e la început. Şosele de automobile nu avem nici una, ba chiar drumurile cu puţine excepţii sunt cu totul impracticabile.

INFORMACIO.

— Oh, igen. Nagyon egy tüchtig, szolid, rendes, szimpatikus ember. Mindig fizet, ha van pénze. De, sajnos, soha sincsen pénze.

FIZIKAI PELDA.

— Móriska, mondj egy példát a testek nyúlékonyágáról.

— A mamám. Egy hónap alatt öt kilót hízott és nem repedt meg a bőre.

Éles harc Petrosaniban a húsiparosok és az állatorvosi hivatal között

Minden különösebb ok nélkül „helyszini húsvizsgálatok”-kal molesztálják a kisváros húsiparosait

A petrosani mészáros iparosok köréből számtalan panasz hangzik el az utóbbi időben a városi állatorvosi hivatal ellen, amely igen sok esetben tulbuzgóan jár el a mészárosokkal szemben és ezzel sok kárt okoz a mészáros és hentes-iparosoknak.

Az állatorvosi hivatal nem egy esetben feleslegesen molesztálja a mészárosokat. Naponta többször megjelenik a mészárszékekben rendőri karhatalommal. Az ilyen hatsóági megjelenések azt a látszatot keltik a vásárló közönség körében, mintha a mészárszékekben romlott húst árulnának. Ez a tudat tartózkodóvá teszi a közönséget és így érzékeny kárt okoznak a húsiparosoknak.

Az állatorvosi hivatal jelentése szerint igen sok esetben maguk a mészárosok adnak rá okot, hogy erősebb ellenőrzést kénytelenek gyakorolni az állatorvosi hivatal részéről. Vannak egyes húsvágó iparosok, akik megkerülték a közegészségügyi törvényeket, nem tartják be az előírt szabályzatot és emiatt kerülnek aztán a törvénnyel ellentétbe.

Akárhogy is áll azonban az ügy, ma már a helyzet annyira elmérgesedett, hogy valóságos harc folyik a két fél között és ez a harc nemcsak,

hogy nem szűnik, hanem napról-napra élesebb lesz.

Igazuk van a mészárosoknak, mikor tiltakoznak felesleges zaklatások ellen, mert bármennyire köteles is az állatorvosi hivatal ellenőrzést gyakorolni a húsipar felett, eljárás és eljárás között is van különbség. Lehet jóakarattal tartani a törvényt, kényszeríteni a mészárosokat annak betartására, azonban olyan formában, hogy az ne történjen a húsiparosok rovására és kárára. Az állatorvosi hivatal végeredményben csak végrehajtja a törvényt, nem pedig ítélthető. Nem szabad elfelejtenie, hogy a városi jövedelem egy tekintélyes része éppen a mészárosok által befizetett taxákból ered.

KICSIRE NE NEZZUNK...

A házasságközvetítő lelkes szavakkal mondja:

— Tudok, Grün ur, egy nőt magának. Nyolc szobás lakása van.

— Jó, jó, — mondja Grün, — de szép-e a nő?

— Mit törődik maga azzal. Egy nyolc szobás lakásban nem is kell, hogy találkozzanak.

Milyen erdélyi és bánági utvonalak autobusz-forgalmának ellátására kapott husz éves monopoljogot a CFR?

A közmunkaügyi miniszter és a C. F. R. között kötött autobusz-szerződésről Reinhart Gyula tollából részletes, a kérdés egész átfogó jelentőségét megvilágító cikket közöl Az Iparos e száma. Alább a szerződés függelékéből közöljük, hogy Erdély és Bánág területén milyen utvonalakra kapta meg a C. F. R. a husz éves autobusz-monopoljogot.

Turnu Severin—Vărciorova—Orşova—Mehadia—Băile Herculane.

Anina—Oraviţa.

Mehadia—Teregoşa—Caransebeş.

Oraviţa—Răcăşdia—Iam.

(Iam) Milcoveni—Vram—Greoni.

Caransebeş—Reşiţa.

Caransebeş—Voislova—Hăţeg.

Hăţeg—Pui—Petroşani.

Hăţeg—S. rei—Deva.

Caransebeş—Sacul—Lugoş.

Lugoş—Fărlug—Bocşa Montană.

Bocşa Montană—Reşiţa.

Bocşa Montană—Docneia—Oraviţa.

Bocşa Montană—Gătaia—Deta.

Lugoş—Bujor—Făget—Dobra—Deva.

Lugoş—Belint—Recaş—Timişoara.

Timişoara—Băile Buziaş—Lugoş.

Timişoara—Jebel—Deta—Moraviţa.

Gătaia—German—Iamul Mare.

Iamul Mare—Clododia—Ferendia.

Timişoara—Modos.

Timişoara—Lovrin—Sănnicolaul Mare.

Timişoara—Gelu—Sănnicolaul Mare.

Lovrin—Periam—Arad.

Timişoara—Periam—Arad.

Timişoara—Vinga—Arad.

Timişoara—Fibiş—Lipova.

Arad—Lipova.

Arad—Pecica—Nădlac.

Arad—Otvoş—Căpruţa—Săvârşin—Dobra.

Arad—Sămandul de Sus—Salonta—Oradea.

Arad—Sântana—Păncota—Ineu—Buteni—Sebiş.

Oradea—Beiuş—Vărfurile—Baia de Criş—Brad—Deva.

Buteni—Gurahont—Vărfurile.

Deva—Orăştie—Sebeş.

Oradea—Tăleagd—Aleşd—Ciucea.

Ciucea—Huedin—Cluj.

Oradea—Biharia—Săcueni—Valea lui Mihai—Carei.

Săcueni (Sălăcea)—Mărghita—Nusfalău—Şimleul Silvaniei.

Şimleul Silvaniei—Vărsolt—Crasna—Cizer—Ciucea.

Vărsolt—Zălau.

Zălau—Agriş—Ciucea.

Carei—Tăşnad—Supurul de Sus—Şimleul Silvaniei.

Carei—Doba—Satu Mare.

Satu Mare—Oraşul Nou—Negreşti—Cămpulung la Tisa—Sighet.

Satu Mare—Pomi—Baia Mare.

Pomi—Somcuta Mare—Gălgău—Dej.

Baia Mare—Ariniş—Cehul Silvaniei—Zălau.

Pomi—Jibou—Borşa—Cluj.

Baia Mare—Sprie—Crăceşti—Sighet.

Cluj—Mihăeşti—Zălau.

Cluj—Apahida—Gherla—Dej.

Cluj—Turda.

Turda—Vinţul de Sus—Alud—Teiuş.

Teiuş—Alba Iulia—Sebeş.

Sebeş—Miercurea—Orlat—Sibiu.

Teiuş—Blaj—Copsa Mică—Medias—Sighişoara.

Sibiu—Slănic—Copsa Mică.

Podul Olt—Avrig—Făgăraş.

Făgăraş—Soarşu—Hendorf—Sighişoara.

Făgăraş—Şercaia—Codlea—Braşov.

Sighişoara—Cristur—Odorhei.

Sighişoara—Criş—Rupea—Măeruş—Braşov.

Sighişoara—Oaia—Târgul Mureş.

Apahida—Ghîrişul—Răciu—Tg. Mureş.

Târgul Mureş—Band—Frata—Ghîrişul.

Târgul Mureş—Periş—Reghin.

Dej—Beclean—Bisriţa.

Tg. Mureş—Ludoş—Viişoara—Turda.

Târgul Mureş—Sovata—Praid—Odorhei.

Blaj—Praid.

Miercurea Ciucului—Săndominic—Gheorgheni—Topliţa.

Bistriţa—Fundul Bărgăului—Vatra Dornei.

Vatra Dornei—Iacobeni—Cărlibaba—Borş—Valea Vişeuului—Sighet.

Reghin—Răstolita—Topliţa.

Braşov—Sf. Gheorghe—Tăşnad—Miercurea Ciucului.

Braşov—Râşnov—Zărneşti.

Braşov—Ozun—Tg. Săcuiesc—Breţcu—Oneşti.

Miercurea Ciucului—Ghimeş—Comăneşti—Moineşti.

Október hetedikén tartják a satumarei iparoskongresszust

Jelentette Az Iparos, hogy a közelgő satumarei ipari és mezőgazdasági kiállítás alkalmát a satumarei iparosság vezetői arra használják fel, hogy az ország iparosságát a forgalmas határvárosba iparoskongresszusra hívják meg. A kongresszus terminusát, mint értesülünk, már ki is tűrték.

Október 7-én tartják meg az Iparosnagytalálkozást a satumarei tanoncotthon dísztermében.

A satumarei iparoskongresszus tárgyszorát lapunk egyik későbbi számában teljes egészében közölni fogjuk.

Továbbra is a munkaügyi miniszter hatáskörébe fog tartozni az ipari szakoktatás

Elsimultak az ipari szakoktatás miatt Anghelescu és Nistor miniszterek között keletkezett ellentétek.

Bezármolt közelmúltban Az Iparos arról, hogy Anghelescu dr. közoktatásügyi miniszter teljesen új alapokra akarja fektetni az iparoktatást. A miniszter ilyen értelemben részletes nyilatkozatot tett Timisoarán, az ipari szakiskolák tanórának országos kongresszusán. Anghelescu miniszter tervének egyik legfőbb követelménye, hogy

az ipari oktatás a közoktatásügyi miniszter kezelésébe egységesíttessék.

Eddig ugyanis az ipari szakiskolák és az ezzel kapcsolatos tanoncotthonok különböző miniszterek tárcájához tartoztak s fentartásukról sem egységesen, hanem az egyes szakminisztériumok útján gondoskodott az állam.

A munkaügyi minisztérium a nekünk olyan ominózus kettő lejes hozzájárulásokból, amit az iparosok a segédek és a tanulók után a fejenkénti heti illetékek után a munkabiztosító pénztárba fizetnek, óriási bevételekre tett szert. Ezekből a pénzekből javadalmazza az ügykörébe tartozó tanonciskolákat és tanoncotthonokat.

A vasúttal kapcsolatos ipari iskolák patronusa a közlekedésügyi miniszter,

akinek főgondja, hogy a vasúti műhelyek művezetői, továbbá a mozdonyvezetők utánpótlásáról gondoskodjék.

Anghelescu közoktatásügyi miniszter minisztertanács elé vitte az ügyet és az hozzá is járult a miniszter elgondolásához,

megbízta őt az előmunkálatok elvégzésével, hogy készítsen részletes tervezetet mindazoknak a tényezőknél bevonásával, amelyek az ipari iskolák különböző neveit ezidőszereint fentartják.

Valamennyi ipari iskolának a közoktatásügyi miniszter fennhatósága alá való helyezése azonban igen nehéz megoldható probléma.

Az egyes ide tartozó intézmények ugyanis más

és más különleges szervezetet alkottak meg és az egyes szakminisztériumok már a múltban is óriási anyagi áldozatot hoztak ezeknek az intézményeknek fentartására.

Ez az oka annak, hogy

ezek a szakminiszterek nem értenek egyet Anghelescu közoktatásügyi miniszter tervével.

Nem ért egyet elsősorban a munkaügyi minisztérium, amely felállítására óta tart fenn iskolákat és tanoncotthonokat, amelyeknek fejlesztése érdekében óriási igyekezetet fejtett ki és nagy áldozatokat hozott. A munkaügyi miniszter meg akarja győzni Anghelescu dr.-t, hogy tervének keresztülvitele lehetetlen.

Az ügyben Nistor munkaügyi miniszter személyes vezetése alatt többször voltak már együttes tanácskozások az ipari szakoktatás problémájáról. Memorandumba foglalták az eddigi fejlődés menetét és ezt a memorandumot megküldötték egy a közoktatásügyi, mint a többi szakminisztereknek. A memorandumban rámutattak, hogy alkotta meg a munkaügyi minisztérium Romániában az iparoktatást és hogy fejlődött az és virágzott fel ezen minisztérium vezetése alatt.

Ezt a memorandumot a munkaügyi miniszter előterjesztette öfelségének, a királynak is.

Anghelescu közoktatásügyi miniszter a memorandum hatása alatt biztosította Nistor munkaügyi minisztert, hogy

most már meggyőződött arról, hogy a munkaügyi miniszter kezében jó helyen van az iparoktatás ügye

és helyénvaló, ha továbbra is ott marad, mert csak ilyen módon lehetséges a román iparosság hathatós kiképzése.

Mint hogy a két miniszter ilyen szépen megbékült, maradt minden a régi ben. R. Gy.

DIE ZEITEN ANDERN SICH

„Wie sich die Zeiten ändern! Bevor ich heiratete, sprach ich und meine Frau hörte mir zu, später redete meine Frau und ich musste zuhören. Jetzt reden wir beide und die Nachbarn hören zu.“

BEIRATASOK ÉS PÖTVIZSGÁK AZ ARADI LEÁNYTANONCISKOLÁBAN.

Az aradi leánytanonciskola igazgatói irodája közli, hogy az iskolai beiratások e hó 6-ától 12-éig tartanak, naponta reggel 9 órától 12 óráig. A pötvizsgákat e hó 10-én reggel 9 órai kezdettel tartják.

DIAGNÓZIS.

A kis színész nő orvoshoz megy. Az sokáig vizsgálja.

— Jaj, doktor ur, talán csak nem súlyos a baj?

— Nem, súlyosnak nem mondható, de pár hétig csak fellépnie szabad.

Iskolai egyenruhát
MARITA uriszabóságban rendeljen
Arad. Str. Brancovici 2. a) szám

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőáruházban

ARAD.

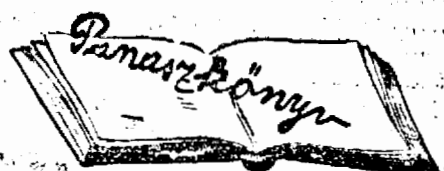
(Piata Avram Iancu 21.)
kisiparosok által készített

elegáns
cipőt kaphat
olcsó árban!

A PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁGOK KÖTELESEK RESPEKTÁLNI A BIZOMÁNYI SZERZŐDÉSEK KEDVEZMÉNYES ILLETEKÉT.

Annak idején részletesen ismertette Az Iparos a bizományi szerződésekről szóló törvényt, amelynek 27-ik szakasza kedvezményes illetéket állapít meg a szerződésekre vonatkozóan. Ez az illeték az egy évig tartó szerződéseknél a bizományi áruk maximális értékének 0.50 százaléka, míg az egy éven túl, vagy határozatlan időkre szóló szerződéseknél az érték egy százaléka. Miután az összes érdekelt felek most már az új törvény alapján kötik meg szerződéseiket, illetve újítják meg a régieket, az illetékek alkalmazásának kérdése aktuálissá vált. Sajnos azonban a pénzügyminisztérium elmulasztotta értesíteni a pénzügyi hatóságokat a törvény rendelkezéséről és ezért számos a panasz amiatt, hogy a pénzügyi hatóságok nem akarják a törvény rendelkezését alkalmazni, hanem a régi alapon követelik az illetékeket. Minthogy azonban a törvény azonnali hatállyal életbe lépett, ez a pénzügyi hatóságokra is kötelező.

HÉT KÉRVÉNYRE SE JÖTT VALASZ...

Gál György 25 éves gyergyóalfalui munkás a múlt évben a dambovitamegyei „Moreni” tűrés-gyárban dolgozott. 1933 június 19-ikén munka közben súlyos szerencsétlenség érte, minek következtében jobb lábát elvesztette. Munkaképessége csökkenéséhez kétség sem fér. Ilyen esetekben szabályszerű nyugdíjat ír elő a társadalombiztosító törvény idevonatkozó szakasza. A szerencsétlen munkás érvényesíteni is akarja a jogait, de — úgy látszik — nincs rá mód. Nincs, mert eddig hét ízben adott be kérvényt az illetékes betegsegélyzőhöz, de még válasza sem méltaták. Most aztán a Magyar Párt útján próbálja biztosítani jogait. Kétség sem fér hozzá, hogy az ilyen bánásmód egyáltalán nem válik a szociális jellegét annyira hangzó betegsegélyző dícsőségére.

ÜZLETI KÖRLEVEL.

Egy aladósodott szabó a következő körlevelet intézte hitelezőjéhez:

T. C.

Az a hír, mintha adósságomat most már rendezni tudnám, minden adóalapot nélkülöz.

Tisztelettel:

X. Y.

A nyár már romhoz gondol,

regi ruháimat

Hoszpodár-hoz küldöm
átfesteni, vagyileg tisztítani.

Arad, Strada Sirolescu 13.
és Strada Eminescu 3.

Inscrierile la şcoala Industrială de ucenici

Școala Industrială de Ucenici din Arad.
No. 176/1934.

AVIZ.

Inscrierile la Școala Industrială de Ucenici din Arad, pe anul școlar 1934/1935 se fac după cum urmează, între orele 8—12 și 15—18.

3. Septembrie elevii ucenici metalurgici.
4. Septembrie elevii ucenici electricieni, mecanici, orologieri și reparatori de mașini de scris.
5. Septembrie elevii ucenici tâmplari, strungari în lemn și sculptori în lemn.
6. Septembrie elevii ucenici barbieri, coafori, măcelari, cârnățari, bucătari, cofetari, chelneri, tipografi, compactori, fotografi, gravori și pictori de firme.

7. Septembrie elevii ucenici croitori, pantofari, tapetari, blănari, cojocari, ciobotari, tăbăcari și giamantagii.

8. Septembrie elevii ucenici zidari, dulgheri, zugrăvi de camere, vopsitori și grădinari.

10. Septembrie elevii ucenici comerciali și alte bresle aci nenumărate.

17. Septembrie ora 8 examenul de corigență a elevilor din clasele I-a ora 10 a elevilor din clasele II-a și la ora 15 a elevilor din clasele III-a.

24. Septembrie ora 8 examenul de absolvire a elevilor promovăți din clasa III-a.

1. Octombrie ora 9 începerea cursurilor prin chemarea „Duhului Sfânt”

Taxa școlară	50 lei
„ pentru utenziile școlare ..	140 „
„ Societatea Tinerimei Industriale	10 „

Total 200 lei

Elevii ucenici cari se eliberează de calfă până la data de 31. Decembrie 1934, vor achita numai jumătate din aceste taxe.

La înscriere elevii noi vor prezenta actul de naștere, certificatul școlar și contractul de ucenicie, — iar elevii vechi carnetul de control.

Arad, la 31. August. 1934.

Diracțiunea.

Beiratăsok az aradi iparos tanonciskolába

Aradi Iparos Tanonciskola.
No. 176/1934.

ERTESITES.

A beirátások az aradi iparos tanonciskolába az 1934/35 tanévre a következő sorrendben történnek naponta 8—12 és 15—18 órák között.

September 3. fémiparos tanoncok.

September 4. elektromechanikus, mechanikus, órák és irógépjavító tanoncok.

September 5. asztalos, faasztalgályos és faasztalos tanoncok.

September 6. borbély, fodrász, mézárós, hentes, szakács, cukrász, pincér, nyomdász, könyvkötő, fényképész, vésnök és címfestő tanoncok.

September 7. szobák, cipész, kárpitos, szűcs, timár és bőrdobos tanoncok.

September 8. kőműves, ács, szobafestő, mázó és kertész tanoncok.

September 10. kereskedő és más, itt fel nem sorolt szakmák tanoncai.

September 17. reggel 8 órakor az I. osztály növendékeinek javítóvizsgálja, 10 órakor a II. osztályé és 15 órakor a III. osztályé.

September 24. a III. osztályt végzett növendékek vizsgálja.

Október 1. én reggel 9 órakor az előadások megkezdése, ezt megelőző imával.

Iskolai díj	50 lej
Tanészerek díja	140 „
Iparos Ifjúság Egyesületének díja	10 „

Összesen 200 lej

Azok a tanoncok, akik 1934 december 31-ig szabadulnak fel segédékké, a fenti takszáknak csak a felét fizetik.

Az új iskolai beirátásánál szükséges a keresetlevél, iskolai bizonyítvány és a tanoncszerződés bemutatása, míg a régi tanoncoknál az ellenőrző könyvecske.

Arad, 1934 augusztus 31.

Igazgatóság.

Elengedik a vendégiparosoknak a 3500 lejen felüli engedély-hátralékot

Valószínűleg a tartozás 10 százalékára szállítják le a közési korcsmabér-hátralékokat is.

Slavescu pénzügyminiszter megígérte, hogy a szesz és pálinka eladási jutalékát fel fogja emelni.

A szeszszesitalkereskedők és vendégipari munkaadók országos szindikátusa, mint ismeretes, erőteljes akciót indított a szakma legégetőbb sérelmeinek orvoslása érdekében és kívánságait küldöttségileg Slavescu pénzügyminiszter elé terjesztette. A miniszter felkérte Ion Chirculescu volt minisztert, aki jelenleg a szeszmonopol elnöke, hogy

üljön össze a szeszkereskedelmi érdekeltek képviselőivel és vizsgálja felül a monopollal kapcsolatos panaszok jogosultságát.

Ezeknek a tárgyalásoknak első eredményeképpen a pénzügyminiszter odamódosította az italmérési engedélykizáró automatikus érvénytelenítésére kiadott rendeletét, hogy

mindazok a korcsmárosok, vendéglősök és egyéb italmérők, akiknek 1934 április elsője előtti engedélyhátralékuk van, a legkisebb engedélydíjnak megfelelő 3500 lejes átalányösszeget fizessenek egy hónapon belül, amint a megfelelő rendelet kimegy a pénzügyigazgatóságokhoz.

A rendeletet a napokban adja ki a monopolverigazgatóság, amely előbb még kimutatást készít a miniszterium számára arról, hogy

mennyit tesz ki a hátralékos italmérési engedélydíjak összege.

De ettől eltekintve,

minden italmérőnek, ha legkésőbb október 5-ig kifizeti a 3500 lejt, elengedik az elma-

radt díjakat, tekintet nélkül arra, hogy azok mennyit tesznek ki.

Hasonló rendelet készül a közési korcsmák bérloinek hátralékos bértartozásairól is. A pénzügyminiszterium itt még nem állapította meg, hogy a hátralékokat mennyivel csökkenti, mert előbb tudni akarja, hogy milyen összegekről van szó. Hir szerint Chirculescu monopolelnök azt fogja előterjeszteni, hogy

ezeket a tartozásokat 10 százalékra csökkentse a kormány.

Természetes, hogy azok az italmérők, akik a vonatkozó rendelet kiadásától számított egy hónapon belül nem fizetik ki a redukált hátralékot, nem élvezik ezt a kedvezményt és a teljes összeget fogják rajtuk behajtani, azonkívül, hogy elvesztik az italmérési engedélyüket is. Slavescu pénzügyminiszter közölte a küldöttség tagjaival, hogy tiszta helyzetet kíván teremteni az italmérési illetékek ügyében, de feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy a hátralékosok pontosan befizessék a mérsékelt tartozásaikat.

Azt is kérték az italmérők, hogy

a kincstár emelje fel a szesz és pálinka eladása után fizetett kereskedői jutalékot.

Ma ugyanis a kiskereskedő a 100 lejes szesznel csak bruttó 6.50 lejt kap, a pálinkánál pedig 2.80 lejt, ami a rezsiköltségeket sem fedezi. Slavescu miniszter közölte a küldöttséggel, hogy maga már foglalkozott is ezzel a kérdéssel és igéri, hogy a jutalékot emelni fogja.

Jogvédő irodát állítanak fel a sighet-i iparosok

Schiller ipartestületi elnök agilitását dicséri az az életképes intézmény, amely a sighet-i iparosság érdekében közeljövőben már meg is kezdheti működését. A sighet-i ipartestület jogvédő irodát állít föl.

Alig van nap, hogy valamelyik iparosnak valamelyik hatósággal dolga ne akadna, amelyet azonban — nem lévén jártas az ide vonatkozó törvények és rendeletek labirintusában — többnyire nem tud elintézni.

A VÁLTO ALAPJÁN BEADOTT VÉGREHAJTÁSI KÉRVÉNYRE NEM KELL KERESÉTI BÉLYEG, CSAK 29 LEJ ÉRTÉKŰ OKMANYBÉLYEG

Ismeretes, hogy az új váltótörvény 64. szakasza értelmében a szabályszerűen kiállított váltó alapján kereset indítása nélkül is végrehajtást lehet kérni. Ezzel kapcsolatban felmerült az a kérdés, vajon szükséges-e végrehajtási záradékkal való ellátás céljából beadott kérvényre leróni a kereseti és bélyegilletéket is? Azzal ugyanis, hogy a váltókeresetek megszűnnek, a kincstár bizonyos jövedelemtől esik el azzal, hogy a váltókereseteket nem bélyegezik fel. Ezért is némely pénzügyi hatóságok úgy értelmezték a rendelkezést, hogy a hitelezőtől a kereseti bélyeg is követelték. Most jelent meg erre vonatkozóan a pénzügyminiszteriumnak egy rendelete, amely szerint

az olyan hitelezőtől, aki a váltó alapján végrehajtást kér, nem lehet követelni a kereseti bélyeg lefizetésének igazolását, mert ezt az új törvény nem írja elő.

A végrehajtási kérvényt tehát csak 29 lej okmánybéllyel kell ellátni.

KLASSZIKUS TÉVEDES.

Weiszné mondja az urána

— Képzeld, a Blau tegnap azt mondta, hogy klasszikus arcom van.

Weisz vállat von:

— Emeletes számár ez a Blau. Azt hiszi, hogy ami régi, az már klasszikus.

Ajánljuk versenyen felülálló géphajtó- és tömítő-köteleinket,

malom- és transzport hevedereinket. Kókusz-szönyeg, lábtörő, grádlí, butorazövet, plüss, alrik, butorugó, mindenféle kárpitoskellékek. Zsák, zsinór, kötél, ponyva, tömlő, kender, len, és juta-gyártmányok

Schönborger és Grünstein R. T.

Arad, új Neuman ház

Eddig csak csalódás volt a gyümölcse a kisantant államai-val való együttműködésünknek

Megjegyzések Románia, Szerbia és Csehszlovákia e hó 24-én Belgrádban tartandó gazdasági tanácskozásai elé.

A Kisantant gazdasági tanácsa szeptember 24-iki tanácskozásaira Belgrádba Románia és Csehszlovákia is elküldte delegátusait azoknak a fontos gazdasági problémáknak tárgyalására, amelyeket az eddigi tanácskozásokon papírra fektettek, de a valóságban vagy nem hajtottak végre, vagy nem hozták meg azokat a várakozásokat, amelyeket szerzőik azokhoz fűztek. Több alkalommal rámutattunk már azokra a nehézségekre, amelyek egyrészt a három szövetséges állam gazdasági strukturájának különbözőségeiből vagy azonosságából, másrészt pedig az érdekelt kormányok gazdasági politikájából származnak és majdnem lehetetlenné teszik az érdekeltek összehangolását. Szerbia épenugy östermelő állam, mint mi vagyunk, egymás területén tehát nem sok keresnivalónk van. Csehszlovákia ipari jellege kiegészíthetné a másik két állam agrár-termelését, ha a cseh kormányok gazdasági politikája liberálisabb elbánásban részesítene a másik két szövetséges igényeit. Csehszlovákia azonban a maga mezőgazdaságát fejleszti és ami engedményt ennek rovására adhat, azt inkább Amerikának juttatja, amelyhez fontos ipari érdekei fűződnek és amely olcsóbban szállít, mint Románia vagy Szerbia.

Az eddig végzett kísérletek egyoldalú eredményekkel jártak: csak Csehszlovákiának voltak előnyei. Ez év tavaszán jött létre Románia és Csehszlovákia között az a kereskedelmi konvenció, amely

hivatva lett volna a mi országunk kereskedelmi mérlegét 25 százalékkal aktívá tenni,

hogy a kivételi többletünkkel kiegyenlíthes sük a korábbi időkből fennmaradt deficitjét kereskedelmi forgalmunknak. A papírra írt szerződés gyakorlati alkalmazásából azonban újabb deficit állt elő terhünkre, mert Csehszlovákia nem vásárolt román terményeket és ennek következtében

kereskedelmi mérlegünk újabb 300 millió lej passzívumot mutat fel

a mi statisztikánk szerint és 144 milliót a cseh statisztika szerint. Ezek az adatok csak hat havi eredményt tüntetnek fel, a valóságban a differencia ennél nagyobb. A helyzetet súlyosbítja az, hogy ideál termésteleslegeink olyan szűken vannak, hogy ezekkel még meg-

felelő konvenció mellett is nehezen tudnók kiegyenlíteni tavalyi és idei tartozásainkat a cseh piacokon.

Ugyancsak a legutóbb tartott gazdasági konferencián jött létre megállapodás arra nézve is, hogy a román állam a cseh iparcikkeknek ugyanolyan kedvezményes szállítási díjtételeket engedélyez a CFR vonalain, amelyeket a hazai gyárak élveznek. A megállapodások 22-ik pontjában foglalt ez az engedmény azt jelentette, hogy

a kormány mesterségesen elősegíti a cseh iparcikkek versenyét a hazai ipar rovására.

Gyáriparosaink tiltakoztak ez ellen és a cseh kormány maga is belátta, hogy sikere tulajdonképpen a külügyminisztériumhoz intézett diplomáciai jegyzékben lemondott erről a kedvezményről. A cseh gyárak azonban arról a diplomáciai jegyzékváltásról nem értesültek, ma sem akarnak tudni róla és ragaszkodnak a megszerzett előnyökhöz, amelyet bekalkuláltak áraikba. Bíróság elé vitték ügyüket és

a bíróság a cseh gyárosoknak adott igazat, kötelezve a román államot a szállítási differenciák megfizetésére.

A bucarestii kormány most Prágától kéri a megtért összeg megtérítését és nem lehet még tudni, hogy a cseh delegátusok milyen álláspontot foglalnak majd el ebben a kérdésben.

De amíg Románia és Csehszlovákia között papíron legalább amennyire lehet össze vannak hangolva a kölcsönös gazdasági érdekek, addig Románia és Szerbia között még odáig sem jutott el a gazdasági tanács egyetértő tevékenysége, hogy kereskedelmi megállapodást hozott volna létre a két szövetséges között. A szerbekben kevés a szentimentalizmus, gazdasági helyzetük sem valami rózsás és koncessziókat ugylátszik még elvben sem hajlandók tenni.

Amint az elmondottakból látszik, a Kisantant belgrádi tanácskozásain épen elég nehézséget kell a delegátusoknak áthidalniuk olyan időpontban, amely nem nagyon alkalmas a kölcsönös koncessziókra. Különösen Románia az a három állam közül, amelynek sokat kellene elérnie, hogy ne csak maga hozzon áldozatokat a gazdasági közeledés kiépítése érdekében, hanem a másik két szövetséges is.

ERDELY LEGSZEBB ÉS LEGNAGYOBB KIALLITÁSÁNAK IGERKEZIK SATUMARE MEZŐGAZDASÁGI, IPARI ÉS TENYESZKIALLITÁSA

Október 1-10. napjain Satu Mare városban rendezik meg az Erdélyi Gazdasági Egyesület a satumarei gazdasági kamarával, a vármegyei gazdasági egyesülettel és szindikátussal karöltve ideki kiállítását.

A kiállítás méretei most kezdenek kialakulni. Az érdeklődés oly nagyarányúnak ígérkezik, hogy a városi sétatér és annak épülethozportjai annak ellenére, hogy több pavillont is fognak építeni, nem lesznek képesek befogadni a már eddig bejelentett kiállítási anyagot. Ezért

a város területén három, vagy négy helyen különböző épületekben helyezi el a rendezőség a kiállítandó terményeket, tárgyakat és állatokat

A kiállítás alkalmából a CFR személy-és áruszállítási kedvezményeket nyújt. Az elazállásolásról külön bizottság gondoskodik. A kiállítás tartama alatt különböző gazdasági szakelőadások, gyűlések, iparos és kereskedőkongresszus, kirakverseny, olcsó hét, vadászverseny, fogatverseny stb tartatnak.

A kiállításra a jelentkezések okt. 1-ig az EGE titkári hivatala Cluj, vagy a mezőgazdasági, ipari és tenyészállatkiállítás rendezőbizottsága Satu Mare Str. Regina Maria 7. szám alá küldendők.

ÖNFEGYELEM.

A negyedik gimnazisták egy ávatlan pillanatban beszöknek a tanári könyvtárba. Valósággal megrohannak a jó öreg Pallas Lexikont. Leszedik a polcra az egyik kötetet. Keresnek valamit benne. Végre megtalálják és lázas izgalommal olvasni kezdik. Ebben a pillanatban belép az igazgató.

— Mit olvastok ti abból a lexikomból?

Az egyik fiú hirtelen visszalapoz egyet és az újjával odabökve mutatja:

— Éppen az önfegyelemről olvassunk.

KÉSZÜL AZ ÚJ NEMZETKÖZI VASUTI ÁRUDISZABÁS

Az államvasutak vezérigazgatósága elhatározta, hogy október elsejével felmondja az összes olyan nemzetközi díjszabási egyezményeket, amelyek addig a gazdasági érdekek szempontjából károsnak mutatkoztak.

Ezeket az egyezményeket újabb, Romániára nézve kedvező egyezményekkel kívánják helyettesíteni és ebből a célból az államvasutak vezérigazgatósága már meg is kezdte tárgyalásait a külföldi vasutak vezérigazgatóságaival. A múlt héten Románia és Lengyelország között folytak le az első tárgyalások, ebből a célból a lengyel államvasutak küldöttsége napokon át Bucarestben tartózkodott. Az eddigi hírek szerint a tárgyalás kedvező eredménnyel végződött.

A lengyel tárgyalások befejezése után a CFR vezérigazgatósága a magyar, osztrák, német és csehszlovák államvasutak vezérigazgatóságával kezdi meg haladéktalanul tárgyalásait.

SZEPTEMBER.

— Hogy van a feleséged?

— Oh, köszönöm, már a kilencedik hónapban van...

— A kilencedik hónapban?

— Igen, szeptemberben...

BEI DER WAHRSAGERIN.

„Sie lieben eine blonde Frau, aber eine andere, eine schwarze Frau, tritt dazwischen.“ — „Ich möchte wetten, dass das schon wieder meine Frau ist.“

DIET.

Mia tat zu sich lässt sich vom Arzt eine Entfettungskur vorschreiben. „Sie müssen reichlich Zwieback und Salat anstatt fetter Sachen essen“, meint der Arzt. — „Gut“, meint Mia, „aber wann soll ich das nehmen, vor, oder nach dem Essen?“

HAZASSAG.

Kohn elmegy a házasságközvetítőhöz, aki partit ajánl neki, de a lány borzalmasan esunya. Kohn kuszódzik, de a házasságközvetítő megnyugtítja:

— Hogy esunya? Hát még az is valami? Maga egész nap az üzletben van, akkor nem látja. Ebád közben újságot olvas, akkor se látja. Este lefeküsznek és... Istennem, a sötétben minden nő egyformai

Kohn megcsóválja a fejét:

— Igen, de mit csinálók szombat délután?

ÜBERTROFFEN.

„Mein Papa, schenkt mir jeden Tag zehn Groschen“, prahlt der kleine Willi vor seinen Freunden. — „Pah“, ruft da der kleine Rudi, „da bekomme ich viel mehr, denn ich habe zwei Papas und bin ihr einziges Kind.“

FALSCH AUFGEFASST.

„Es ist eine Schande, Fred, dass du so viele Schulden hast!“, schimpft der Papa. — „Nicht wahr?“, meint darauf Fred, „wo ich doch einen so reichen Papa habe.“

Hajmosó és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

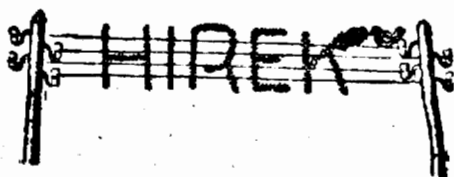
olcsón, szakszereken

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.

volt Dengi-ház.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, fél évre 500 lej. Iparosoknak egész évre 800 lej, fél évre 150 lej, negyed évre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Eves köteteknél árenda díj.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industriilor-Iparos Otthon.

Szüreti táncmulatság az aradi Iparos Otthonban

Az aradi Iparos Otthon igazgatósága és hölgybizottsága e hó 23-án délután öt órai kezdettel az Otthon összes földszinti helyiségeiben táncmulatságot rendez. A mulatságon az attrakciók egész sorozatával kedveskedik a száztáru rendezőség az előreláthatóan igen nagy számban megjelent közönségnek. A tombola lesz ezuttal is a bál fődekorációja. A hölgybizottság lelkes és szorgalmas tagjai közel egy hónap óta dolgoznak hetenként három estén át és készítik az értékes, szellemes és izléses tárgyakat. A bál tiszta jövedelmét az Iparos Otthon javára fogják fordítani. A belépődíjat a rendezőség a nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel mindössze személyenként 20 lejtben szabta meg.

MUZSLAY JÓZSEF MEGHALT.

A halál kaszája újabb rendet vágott az aradi csizmadia társadalom nagy családjában. Alig kiértük utolsó útjára Havancsák Józsefet, újabb gyász ért bennünket Muzslay József elhalálozásával. Muzslay Józsefet a férfikor delén ragadta el körülből családja örökös betegsége: a tuberkulózis.

A szerény, jámbor, istenfélő, csak családjának és iparának élő csizmadiamester panklija üres marad, a lábszija és kalapácsa elnyugodnak, egy káttal kevesebb lesz a vásárbán a csizmadiasoron...

A temetőben ép sir domborul, amelyet fájó szívvel áll körül a család és meghajtott gyászolobogóval mestertársai. A fején a neve és a tragikus adat: élt 44 évet...

Pusztulunk, veszünk...

— A pénzügyminiszter felhívása az adófizetőkhez. Bucurestiből jelentik: Slavescu pénzügyminiszter felhívással fordult az ország adófizetőihez, akiket felszólított, hogy teljesítsék pontosan az állammal szemben fennálló fizetési kötelezettségeiket. Hangsúlyozta a pénzügyminiszter, hogy nem akar kényszer-rendszabályokat alkalmazni, mert meggyőződése, hogy az adófizetők így is teljesítik kötelességüket és haladéktalanul kifizetik adóhátralékaikat.

— A fővárosi husfogyasztás. A főváros polgármesteri hivatala közli, hogy Bucuresti népe a múlt esztendőben 42,575.606 kiló huszt fogyasztott el. Ebben azonban nincsen benne az elfogyasztott baromfi súlya.

NEM AZONOS.

— Na, öregem, berugtunk, berugtunk? — kérdezi barátságosan a rendőr egy dülöngélő atyától, mire az így válaszol:

— Hogy én berugtam, hupp, azt nem csudálom, hupp, de egy rendőr, hupp, hogy tehet ilyet?

— Szüreti mulatságot rendeznek az aradi nyomdászok szombat este 9 órakor a Gutenberg Otthon összes helyiségeiben. A rendezőség számos meglepetést tartogat a közönség számára és egészen bizonyos, hogy a nyomdászok szüreti mulatsága lesz a legnagyobb szabású ebben a szezonban.

Az agrár Románia ipari téren gyorsabban fejlődik, mint a mezőgazdaság terén

Mi a tanulság a kormány sikertelen gyümölcsexport és borkiviteli akciójából

Manoilescu Strunga az új földművelési alminiszter dicséretes és hasznos akciót kezdett az ország gyümölcs-termésének külföldi értékesítése céljából. A miniszter személyesen utazott el azokba az országokba, amelyek gyümölcs-importra vannak utalva, hogy a helyszínen meggyőződjék a piac állásáról és igényeiről, hogy hazaérkezve megfelelő irányítást adjon a termelőnek és exportőröknek. Manoilescu-Strunga külföldi tapasztalatai leverőek és biztatóak. Leverőek abban a tekintetben, hogy

román gyümölccsel sehol nem találkozott

s hogy megállapításai szerint

a romániai gyümölcs- és bortermelés nincs is abban a fejlett állapotban, hogy felvehetné a versenyt Magyarországgal és Bulgáriával a külföldi piac igen magas igényeinek kielégítése terén.

A román áru minőségileg elsőrangú, de a megjelenése, a csomagolása, a reklámozása nagyon elmaradt és így ismeretlen a külföldön.

A piacot csak versenyképes árukkal lehet meghódítani s az itteni termelésnek arra kell törekednie, hogy ezt elérje. A miniszter az utat megnyitotta: biztosította 400 vaggon szőlőnek bevitelét Lengyelországba, ugyanoda alma és körte korlátlan mennyiségben exportálható. Németország száz kilogrammonként 7 márkáról 2 márkára szállí-

totta le a román gyümölcs beviteli vámját és szabaddá tette Svédországban az alma exportját, amellyel ott 8 lejes árat lehet elérni. Csak a termelőkre vár most már a feladat, hogy olyan árut exportáljanak, amely oda-kint vevőre is talál és felveszi a versenyt más országok árujával.

A bor exportját az teszi lehetetlenné, hogy

a romániai borok termelése nem racionális, ezen a téren is nagy előhaladások vannak, amelyekről exportunk hosszú szünetelése alatt lemaradtunk.

A bortermelésnek külön tudománya fejlődött ki, amely a fogyasztó közönség fejlettebb ízléséhez való alkalmazkodásban áll. Mi még mindig a régi patriarchális módon termeljük és kezeljük borainkat, elhanyagolva például a fajszínti termelést és az állandó típusok piacrahozatalát.

Ennek elősegítésére a földművelésügyi minisztérium elhatározta, hogy az ország három bortermelő központján: Dragosani és Odobesti regáti községeiben és

az Arad-hegyaljai Ménesen mintapincészetet — oenológiai állomást — rendez be,

amelynek feladata lesz irányítani a termelést és a borok kezelését.

Mindaz természetesen hosszú és kitartó munkát igényel, de egyetlen módja a borkivitel újrafelvételének.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor carii sunt in restaurant cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindca in conformitatea §-lui 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul decedeaza in timpul, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt exacte dupa urmatoari membri decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozás járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15. §-a értelmében tagsági joguk automatikusan megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. csoportban 788. Francisc Szatmari Ferenc, 789. Vád. lui Martin Pollarecky Mártonné.

In grupa B. csoportban 784. Gheorghe E. Szabó György.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Temetkezési Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Inmormantare a Reunionei Civile de Binefacere din Arad prin prezenta comunica cu asociatii, ca cotizatiunile de des sunt scadente pana la numarul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Temetkezési Csoportjai igazgatósága ezúton közli a tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő számokig esedékesek:

In grupa I. csoportban 710. Maximilian Potzer Miksa. — In grupa II. csoportban 806. Adalbert Csököny Albert.

Rugam membrii a anunta schimbările de domiciliu la efectuarea atii cotizatiilor.

Kérjük tagjaink lakcímváltozásait a halálozási járulékok rendezésével egyidejűleg bejelenteni.

JULIU LINK

Dentist—Fogász

diplome medaille

Timisoara, I. St. Gheorghe No. 6. (v. Arany Szervas-épület)

Tipogr. ERDELYI HIRLAP nyomda.